

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยนอกจากเป็นเครื่องมือการสื่อสารของคนไทยแล้ว ยังเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ เครื่องมือการบันทึกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และเป็นสาขาหนึ่งของวัฒนธรรมไทย ด้วยเหตุนี้การเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบันจึงต้องเน้นการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้ ให้รู้อย่างรู้จริง สื่อสารได้ถูกต้อง เกิดผลดี โดยสามารถใช้ทักษะการฟัง การอ่าน การดู เป็นเครื่องมือในการรับสาร และใช้ทักษะการพูด การเขียน เป็นเครื่องมือในการส่งสาร ในการรับและการส่งสารเพื่อการสื่อสารนั้น ต้องคำนึงถึงการใช้ทักษะการคิดด้วยเสมอ เพราะภาษาไทยเป็นสื่อทางความคิด ไม่ว่าจะเป็นการคิดแก้ปัญหาเฉพาะหน้า หรือคิดวางแผนต่าง ๆ อย่างลึกซึ้งเพียงใดก็ตาม การคิดย่อมมีอิทธิพลและเสริมสร้าง ความรู้ความเข้าใจที่ดีต่อกันในการสื่อสาร อีกทั้งยังก่อให้เกิดความรู้สึที่ดีต่อกันในหมู่คณะ ชุมชน สังคม และประเทศชาติ อีกด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 1)

ทักษะต่าง ๆ ทางภาษาไทย การเขียนเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญมากในการสื่อสาร เพราะการเขียนเป็นหลักฐานที่คงทนถาวรยิ่งกว่าทักษะอื่น ๆ ในการนำเสนอข้อมูลความรู้ ความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์ และความต้องการต่าง ๆ ของผู้เรียน โดยถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร ไปสู่ผู้อ่านให้รับรู้ และเข้าใจ ด้วยเหตุนี้การเขียนจึงเป็นส่วนหนึ่ง que แสดงพฤติกรรม และความคิดของผู้เขียน การเขียนที่มีประสิทธิภาพนั้น นอกจากจะสื่อสารให้คนเข้าใจแล้วต้องแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นงานเขียน ที่เกิดจากจินตนาการของผู้เขียนเอง โดยมีได้ลอกเลียนแบบผู้อื่น มีอิสระที่จะคิดรูปแบบให้แปลกใหม่ แตกต่างไปจากแนวคิดที่มีอยู่ มีความน่าสนใจ ไม่ซ้ำแบบใคร ให้เกิด ผลงานที่มีคุณค่าทางความคิดริเริ่มอย่างเด่นชัด ซึ่งการเขียนประเภทนี้เรียกว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ (ปราณี สรสิทธิ์, 2541 : 57)

การเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นทักษะสำคัญที่สะท้อนถึงความคิด จินตนาการที่แปลกใหม่ของผู้เขียน กล้าคิด กล้าเขียนในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ทำให้ผู้อ่านมีความรู้ และมีความประทับใจ จึงนับได้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญที่แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การสอน

ภาษาไทยเพื่อพัฒนาความคิด มีประสบการณ์และประมวลคำมากพอที่จะสร้างความคิดได้ลึกซึ้ง คิดได้อย่างชาญฉลาด รวมทั้งมีการใช้ภาษาได้สละสลวยถูกต้องตามหลักภาษา (กรมวิชาการ, 2545) การเขียนเชิงสร้างสรรค์เข้ามามีบทบาทต่อการศึกษามากยิ่งขึ้น เนื่องจากการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางการเขียนของผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการเขียน เพื่อถ่ายทอดความคิด การแสดงออก ความรู้ ความรู้สึก จินตนาการ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ออกมาทางสร้างสรรค์อย่างมีอิสระเสรี โดยถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาเขียน นอกจากนี้ยังพบว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีคุณประโยชน์ต่อผู้สอน และผู้เรียนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นวิธีการที่จะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจถึงความแตกต่างของผู้เรียน ช่วยให้เกิดความคุ้นเคยและเข้าใจในตัวผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพราะจากงานเขียนจะแสดงให้เห็นถึงความคิด ความรู้ ความรู้สึก จินตนาการ และประสบการณ์ของผู้เรียน (กัลยา ไตรศรีศิลป์, 2542 : 2) การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความสำคัญต่อชีวิตบุคคลและสังคม กล่าวโดยสรุปด้านความสำคัญต่อชีวิต คือเกิดภูมิปัญญาด้านสำนวนภาษาใหม่ ๆ สำหรับการติดต่อสื่อสาร เกิดอาชีพใหม่จากการใช้ภาษาเชิงสร้างสรรค์ เกิดการสืบสานทางวัฒนธรรม ด้านความสำคัญต่อบุคคล คือการพัฒนาสมองซีกขวา เกิดภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ ด้านความสำคัญต่อสังคม คือเกิดรูปแบบใหม่ของการติดต่อสื่อสาร เกิดวัฒนธรรมและอารยธรรมใหม่ของการติดต่อสื่อสาร และจุดประกายความคิดใหม่ ๆ ในสังคมที่มาจากความคิด ความฝัน และจินตนาการในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ (ถวัลย์ มาศจรัส, 2546 : 3 – 6)

การเขียนเป็นการใช้ทักษะ ซึ่งจะต้องอาศัยการนำถ้อยคำและความรู้สึกจากประสบการณ์ต่าง ๆ มาเรียบเรียง ลำดับความคิดให้ต่อเนื่องกัน ด้วยเหตุนี้การเขียนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะแสดงถึงพฤติกรรมการสร้างสรรค์ของผู้เขียน และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ยังเป็นผลผลิตของความคิดริเริ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักว่าเขาได้ผลิตผลงาน ซึ่งมีขึ้นเดียวในโลกด้วยตัวเอง ดังนั้นการสอนที่กระตุ้นให้เด็กได้แสดงออกทางด้านสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง (อัญจรา ชิวพันธ์,

2547 : 4)

จากรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง ในปีการศึกษา 2550 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 29.01 อัตราส่วนในระดับดีไม่ปรากฏ ร้อยละ 0.00 ระดับพอใช้ ร้อยละ 50.00 ระดับปรับปรุง ร้อยละ 50.00 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (National Test : NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 ระดับเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ทักษะการคิด มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 27.03 อัตราส่วนในระดับดี ร้อยละ 2.75 ระดับพอใช้ ร้อยละ 69.22

ระดับปรับปรุง ร้อยละ 28.03 และจากรายงานผลการทดสอบระดับชาติ (Ordinary National Education Test : O - Net) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ภาพสินธุ์ เขต 2 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 43.27 (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2551 : เว็บไซต์) จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50.00 และมีอัตราส่วนควรปรับปรุงมากกว่าร้อยละ 50.00 ทุกระดับชั้น จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และจากการประเมินนักเรียนในห้องเรียน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ โดยเฉพาะทักษะการเขียนในเรื่องการเขียนสื่อสาร นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถเขียนประโยคหรือข้อความที่ใช้ในการสื่อสารเป็นเรื่องยาวๆ ได้ ขาดการจัดลำดับความคิด เขียนวกไปวนมา ใช้ภาษาห้วน ใช้ภาษาไม่ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ตลอดจนถึงการแสดงพฤติกรรมเมื่อหน้ายในการเขียน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนในวิชาภาษาไทยมาโดยตลอด

ในฐานะที่ผู้วิจัยรับผิดชอบการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาและแก้ปัญหาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญส่วนหนึ่ง ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพด้านการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยรวม โดยใช้แบบฝึกทักษะ เนื่องจากแบบฝึกทักษะเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งของการสอนที่เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมสำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเพิ่มขึ้น นักเรียนสามารถได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้ดีขึ้น ทำให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นและสามารถประเมินผลของตนเองได้ นักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างมากขึ้น จะทำให้นักเรียนเข้าใจและรู้จักนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้มองเห็นความสำคัญของสิ่งที่ได้ฝึกฝน และแบบฝึกทักษะยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ครูทุกคนสามารถใช้ในการตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะของนักเรียนได้

จากความสำคัญและเหตุผลที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้ แบบฝึกทักษะที่พัฒนาขึ้น เป็นแบบฝึกทักษะที่ดี มีคุณภาพ สามารถแก้ปัญหา นักเรียนขาดทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ นั่นคือ เนื้อหาในแบบฝึกทักษะเรียงจากง่ายไปหายาก มีความยากง่ายพอเหมาะ สามารถสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนอยากเรียน อันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ

นักเรียนเพิ่มสูงขึ้นได้ และเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

คำถามการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจะสามารถแก้ปัญหาให้นักเรียนขาดทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้เพียงใด
2. นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง อำเภอยางตลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 3 ห้องเรียน มีนักเรียน 72 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง อำเภอขามเฒ่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ห้อง ป. 6/1 จำนวน 24 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทั้งนี้ เพราะโรงเรียนมีการจัดชั้นเรียนแบบลดความสามารถ มีเด็กเก่ง ปานกลาง อ่อน กระจาย อยู่ทุกห้อง และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 เป็นห้องเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าห้องอื่น

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์

3. เนื้อหาสาระ

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 4 เล่ม ประกอบด้วย

เล่มที่ 1 การเขียนคำ

เล่มที่ 2 การเขียนประโยค

เล่มที่ 3 การเขียนข้อความ

เล่มที่ 4 การเขียนเรื่อง

4. สถานที่ โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

5. ระยะเวลา ภาคเรียนที่ 1/2553

นิยามศัพท์เฉพาะ

แบบฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีลักษณะเร้าความสนใจ ใช้สำนวนภาษาที่เข้าใจง่าย เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่เกี่ยวกับ คำ ประโยค ข้อความและเขียนเรื่องราว อย่างคล่องแคล่ว สละสลวยและแปลกใหม่

ทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการเขียนของนักเรียนเริ่มตั้งแต่การเขียนคำ การแต่งประโยค การเขียนข้อความ และการเขียนเรื่องราว

การพัฒนาแบบฝึกทักษะ หมายถึง กระบวนการในการศึกษาค้นคว้า สร้างแบบฝึกทักษะ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการปรับปรุง จากนั้นนำไปทดลองใช้ เพื่อหาคุณภาพ และได้แบบฝึกทักษะที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ มีความเหมาะสมที่นำไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลองในการวิจัยที่โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 จังหวัดกาฬสินธุ์

ค่าประสิทธิภาพ หมายถึง คุณภาพของการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่นักเรียนสามารถเกิดการเรียนรู้และตอบแบบทดสอบได้ถูกต้องมากที่สุด ตามเกณฑ์ 80 / 80

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทั้งหมดสามารถทำได้ จากแบบทดสอบย่อยหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะแต่ละเล่ม ได้คะแนนโดยเฉลี่ยร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่สามารถตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ที่วัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นตามเนื้อหาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อวัดการเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และแบบเขียนเรื่อง จำนวน 1 ข้อ

ความพึงพอใจในการเรียน หมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจของนักเรียนในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และต้องดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ระดับ 5 คะแนน พอใจมากที่สุด 4 คะแนน พอใจมาก 3 คะแนน พอใจปานกลาง 2 คะแนน พอใจน้อย 1 คะแนน พอใจน้อยที่สุด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อสนเทศให้ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ ศึกษานิเทศก์ หน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจ ได้นำไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการเรียน การสอนในเรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ให้มีคุณภาพต่อไป
2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนภาษาไทยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แบบฝึกทักษะ
3. นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนเรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์จากการใช้สื่อ การสอนแบบฝึกทักษะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY